

Frits Johannesen í Grækarismessurøðu í Fuglafirði:

Gerið sum Tjaldrið

-Takið væl ímóti tjaldrinum, takið tað til tykkum, sum tjaldrið stendur fyri og verið góð við málið og tað sum føroyskt er segði Frits Johannesen, lærari og listamaður í grækarismessurøðuni til næmingar og lærarar í Fuglafirði á Grækarismessu. Hann helt, at vit sum føroyingar og føroysk tjóð hava nóg av tjaldrinum

Tjaldrið, sum nú hevur spent sínar veingir út, og er á veg til Føroya kemur frá londum, har hitin og veðurlagið er annarleiðis enn her á klettunum. Tað er lyggjari og kanska ikki so vindhart og so berligt sum her heima. Hóast hesar umstøðurnar eru væl betur enn okkara, kemur tjóðfuglurin aftur til landið ár um ár og leitar til sama staðið, har tað hevur búleikað undanfarnu ár.

Summi tjóðir eru við strendurnar í Norðurafrika um veturin, onnur við strendurnar í Fraklandi og ikki so heilt fá vála við fjarðarmunnar og fjørustrendur í Suðuronglandi. Tey royna at liva liv sitt undir hesum fremmanda stjørnuhválvinum á besta hátt. Men ikki lata tey seg ávirkað av árinum, sum kemur úr tí fremmanda. Fyrsti flokkur svarði nú ein dagin, tá ið tey blivu spurð, hví tjóðirini úr Norðurafrika ikki bara steðgaðu á í Spa-

nia ella Frankaríki? - Onkur svaraði, at tey dugdu ikki spansk og skiltu lítið av fronskum. Og tað sama kundi verið sagt um tjóðirini úr Fraklandi, sum leita sær henda vegin, at tey kundu steðgað á í Onglandi og sett seg niður har og gjørt sær reiður, vorpið, bólt og klakt og uppalt sínar ungar til rættar onglendingar. Nei, tey duga lítið av enskum. Tey skilja ikki hetta mál og minni hesa mentan, tí streingja tey á at koma víðari.

Í barmi tess er lagt eitt lag við føroyskum tónum, sum byggjast í barmi, tá ið ljósið mennist: Nú er tíð at lætta sær á og spenna sínar veingir og steva móti hesum litla oyggjalandi og leita upp hús og fjálga um reiðrið - smáttuna, so summarlötturnar her fara avstað við býlið við teimum smáu steintirnum í - lagandi og smílandi.

Eg sá tað fyrsta tjaldrið Norðuri í líð sunnudagin.

Tað gjordi bert eitt klipp. Steðgað varð á, og sást tú henda vársins boðbera, sum rópti á teg bert við einum orði. Hetta smidliga, litla orðið rúmar so nógvum. Ja, kanska er tað tað elsta orðið, vit hava á føroyskum. Tjaldrið hevur búleika her í túsundatal av árum og latið sitt ljóð runga ímillum Kránirna og Miðbólið í eini 100 túsund ár, meðan vit bert hava verið her í eini túsund ár. Øll hesimongu ár hevur ljóðið - orðið verið tað sama. Tjaldrið letur seg ikki ávirkað av tí, ið dettir inn á okkum uttaneftr, sum mangan er lítið vert og lítil dugur er í. Tað hevur so stóran tokkað til Føroya land, at tað setur alt í veg fyri at koma hendan veg hvørt tað einasta ár. Lítið hugsar tað um telduheimin og internetið, sum hongur sum ein lokkalogi yvir okkum, bæði tilgjá og sent. Nei tað hevur lagt sær sín aðalsetning í geyma: Málið er tað fyrsta, sum jú danska skaldið N. F. Grundtvig sigur. Tað er tað fyrsta, sum hvørt mansbarnið ognar sær, og hugburin fer tað ongantið at broyta, tað elskar alt sum er føroyskt. Føroyska söl, føroyska lýtku, føroyska toku, føroyskt grót, føroyskt gras, føroyskan hoyroyk, føroyskt fjøll, føroyskan sjógv, føroyskar áir... ja alt tað, sum eygað sær og oyrað hoyrir her á hesum korgu klettum.

Fyri stuttum hevur í Oslo verið eitt skeið við politikkarum úr øllum norðanlondum um mál og mentan á okkara leiðum. Her varð nóg talað um hvussu stórir ágangurin var ímóti teimum norðurlendsku málunum. Ímillum hesi mál telist okkara. Onkur av teimum klóku monnunum, sum helt fyrilestur á hesum fundi, segði, um gongdin verður henda sama sum í dag, fara eini 20% av heimsins málum at hvørja í komandi tíðum, og tey koma ongantið aftur. Hví er tað so? Jú árinid uttaneftr av útlendskum - frá teimum londum og fyrirkøsum sum eiga pening, er so ágangandi, at góður lógur

Tjaldrið kann læra okkum nóg um okkum sjálvi

skal til fyrri at verja málið. Á internetinum er føroyskt bert eitt dism í mun til amerikanskt, enskt og týskt.

Taka vit tøkna, sum er allastaðni og nú, ið oljuvinnan fer at taka seg upp, skalt tú siggja og hoyra ein orðafloy, sum eru so fremmandur, at tú kanska bert fer at brúka føroyskt í songini.

Hvat er at gera? - Hygg at tjaldrinum. Tað hevur sitt aldargamla mál. Tað málið, sum Várharra gav tí á upphavsins degi. Tað letur seg ikki ávirka. Tað setir seg ikki á tær gyltu strendurnar í Fraklandi, tá ið tað skal til Føroya. Tað kvøður sínar visir, tað syngur sínar sálmar og sangir, lesur sagnir og ævintýr fyri sínum ungum,

sigur frá tilburðum her á landi í nýtum orðum og er góð við hini tjóðirini og hinar fuglarnar, sum jú eisini hava verið her í fleiri túsund ár. Ger tú tað sama. Dansa og kvøð. Lær teg tey aldar gomlu føroysku kvæðini, teir føroysku sangirnar og sálmarnar, skjaldirni, lurtu eftir málteiginum í Útvarpinum og les føroyskt. Vit hava nú tey síðstu árin trinid dansin í fimleikarhøllini í fóstuinnangi. Hetta er bert eitt lítið vet av tí, vit eiga at kvæðum, rímum, vísnum og tættum. Sagt verður, at vit eiga 70.000 ørindi, líka so nógv ørindi sum seyðatalið er í Føroyum. Ørindi upp á ærina.

Tað er upp til hvønn einstakan okkara at verja um

málið. Tykkum, sum dámar popptónleik og spæla í orkesturum og gera tónleik, gerið føroyskan tekst til lögini. Tað skuldi verið eins náttúrligt at sungið á føroyskum sum á enskum. Satt at siga eiga vit at berjast ímóti teimum kreftunum, sum vilja tina mál okkara, við øllum okkara mátti og allari meg, so vit sum tjaldrið stolt kundu sagt eitt runndi klipp, klipp, klipp, tá ið 100, 1000, 10.000 túsund ár eru farin aftur um bak: Vit varðveittu okkara mál!!! Takið væl ímóti tjaldrinum, takið tað til tykkum, sum tjaldrið stendur fyri og verið góð við málið, og alt sum føroyskt er.

Takk fyr.

Frits Johannesen

Útnorður kvinnukór í Katuaq

Føroysk mentan hevði nú um dagarnar sína debut í nýggja mentannarhúsinum í Nook Grønlandi, KATUAQ. Tað vóru tær 10 kvinnurnar í kórólkinum „Útnorðurvinnukórið“, sum sluppu at royna seg og geva sitt mentanarliga íkast til byrjanina hjá hesum stásiliga og vakra mentanardeplinum í Grønlandi. Alt gekk uppá stás. -Hetta vóru nakrar ógloymandi dagar í Grønlandi sigur Gunnhild Michelsen, ein av luttakarunum.

Sosialurin hevur tosað við hana um hesa merkisverdu ferð hjá 10 føroyskum konum í grannalandi okkara fyrri norðan. Frásøgnin í týsdagsblaðnum